

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 140/2018-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedu senátu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojmíra Mamojku prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], prechodne [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 173/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 173/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 173/2008 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 100 € (slovom sto eur), ktoré je Okresný súd Námestovo povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Námestovo je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jána Vajdu, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 140/2018 27. z marca 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], prechodne [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 173/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v napadnutom konaní o neplatnosť kúpnej zmluvy sporovou stranou ako žalovaný 2. Napadnuté konanie sa začalo na Okresnom súde Dolný Kubín podaním žaloby 22. decembra 2006 a bolo vedené

pod sp. zn. 1 C 129/2006. V dôsledku prechodu výkonu súdnictva na Okresný súd Námestovo v zmysle zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov prebieha napadnuté konanie od 1. januára 2008 na Okresnom súde Námestovo pod novou sp. zn. 2 C 173/2008 a dosiaľ nie je právoplatne skončené.

2.1 Sťažovateľ namieta, že *„odo dňa začatia tohto konania do súčasnosti uplynulo 11 rokov a do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené“*. Uvádza, že 31. decembra 2015 doručil okresnému súdu sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú reagovala predsedníčka okresného súdu listom Spr. 4548/15 z 20. januára 2016, v ktorom v podstatnom uviedla, že *„chybou súdu sa stalo, že uznesenie (o zastavení konania a náhrade trov konania z 2. septembra 2009, pozn.) nebolo doručené do rúk právneho zástupcu podľa § 49 ods. 1 OSP [zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov účinného do 30. júna 2016 – pozn.], ktorého odporca v 2/ splnomocnil na zastupovanie v tejto veci dňa 5. 7. 2009... V uvedený deň právny zástupca oznámil adresy, na ktorých sa odporca v 2/ rade zdržiava a to: adresa totožná s tou, na ktorú mu bolo uznesenie doručované...“*

Zásielka súdu obsahujúca vyššie citované uznesenie sa súdu vrátila s poznámkou nevyžiadané. Na základe fikcie doručenia zásielky podľa § 46 ods. 2 OSP účinného v čase doručovania, bola vyznačená právoplatnosť a spis uložený v archíve...

Ospravedlňujem sa za túto chybu a uznesenie, v zmysle pokynu zastupujúceho sudcu sa doručí Vášmu právnenému zástupcovi. “

2.2. Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje, že k zastaveniu napadnutého konania došlo z dôvodu späťvzatia žalobného návrhu žalobkyňou, podľa jeho názoru protiprávne, pretože k nemu došlo až po prvom pojednávaní bez toho, aby mal možnosť vyjadriť sa, či on ako žalovaný súhlasí so zastavením konania. Taktiež namieta, že toto uznesenie o zastavení konania a náhrade trov konania mu bolo doručované protiprávne a neúčinne, pretože mal zástupcu so splnomocnením pre celé konanie a povinnosťou súdu bolo doručovať všetky písomnosti tomuto zástupcovi.

3. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 173/2008 porušené bolo a prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Súčasne sa sťažovateľ domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 9 000 € a úhrady trov konania.

4. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie a výzvou na prípadné doplnenie vyjadrenia sa k sťažnosti okresný súd 24. apríla 2018 podal ďalšie vyjadrenie, v ktorom okrem iného predsedníčka okresného súdu uviedla, že „... konanie vo veci bolo zastavené uznesením Okresného súdu Námestovo 2 C/173/2008 zo dňa 02. 09. 2009, pričom nedopatrením bola vyznačená na predmetnom uznesení právoplatnosť a vykonateľnosť i napriek tomu, že uznesenie nebolo doručené právnomu zástupcovi žalovaného 2/ JUDr. Jánovi Vajdovi. Až na základe písomného podania JUDr. Jána Vajdu ako splnomocneného zástupcu žalovaného 2/ - [REDAKOVANÉ] doručeného Okresnému súdu Námestovo dňa 30. 12. 2015, súd 27. 01. 2016 doručil predmetné uznesenie o zastavení konania právnomu zástupcovi žalovaného 2/...

... O trovách konania bolo rozhodnuté uznesením súdu zo dňa 17. 01. 2018. Dňa 01. 03. 2018 bolo vydané opravné uznesenie, ktorým súd opravil výrok I. uznesenia zo dňa 17. 01. 2018. Je zrejmé, že o trovách konania (vyšším súdnym úradníkom) nebolo rozhodnuté v primeranej lehote a tak, aby nedošlo k zbytočným prietahom, čo bolo spôsobené množstvom náročných reštančných vecí.“.

Zároveň predsedníčka okresného súdu vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

5. K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu zaujal stanovisko 20. júna 2018, ktoré neobsahovalo žiadne nové skutočnosti relevantné pre rozhodnutie ústavného súdu a obsahovo bolo takmer identické s obsahom sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. V uvedenom podaní sťažovateľ uviedol, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, ako aj lustráciou spisu ústavný súd zistil, že okresný súd v napadnutom konaní 2. septembra 2009 vydal pod sp. zn. 2 C 173/2018 uznesenie o zastavení konania (ďalej len „uznesenie o zastavení konania“). Podkladom pre toto rozhodnutie bolo späťvzatie žalobného návrhu v celom rozsahu bolo súhlasné prehlásenie žalovaných o odstúpení od kúpnej zmluvy (o určenie neplatnosti ktorej v napadnutom konaní išlo) zaslané okresnému súdu 8. júla 2008. Chybným a nedbalým postupom (neuvedením právneho zástupcu sťažovateľa do záhlavia rozhodnutia a nesprávnym, a teda neúčinným doručovaním sťažovateľovi) bolo uznesenie o zastavení konania doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa až 27. januára 2016, a to na základe jeho písomného podania adresovaného okresnému súdu. Sťažovateľ podstatnú časť svojej sťažnosti opiera práve o tvrdenie, že *«... doručovanie uznesenia o zastavení konania mu bolo doručované protiprávne a neúčinne, keďže toto nebolo doručované jeho právnomu zástupcovi...»*. Po doručení uznesenia o zastavení konania právnomu zástupcovi podal sťažovateľ odvolanie proti výroku o náhrade trov konania, a teda výrok o zastavení konania nadobudol právoplatnosť. V čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľom tak zostal predmetom rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní už iba nárok na náhradu trov konania.

8. Ústavný súd z priebehu napadnutého konania v časti rozhodovania o náhrade trov konania považoval za preukázané tieto podstatné skutočnosti:

- 2. septembra 2009 vydal okresný súd uznesenie, ktorým konanie vedené pod sp. zn. 2 C 173/2008 o neplatnosť kúpnej zmluvy zastavil a rozhodol o trovách konania,
- 30. decembra 2015 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu žalovaného v druhom rade, v ktorom žiada o doručenie uznesenia sp. zn. 2 C 173/2008 o zastavení konania,

- 27. januára 2016 bolo právnenému zástupcovi žalovaného v druhom rade doručené uznesenie sp. zn. 2 C 173/2008 o zastavení konania,

- 11. marca 2016 vydal okresný súd opravné uznesenie o zastavení konania, ktorým opravil zrejmú nesprávnosť v písomnom vyhotovení uznesenia, a to neuvedenie právneho zástupcu žalovaného v druhom rade (sťažovateľa, pozn.) a nesprávne uvedený jeho prechodný pobyt,

- 5. apríla 2016 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu sp. zn. 2 C 173/2008 v časti výroku II o trovách konania,

- 14. septembra 2016 bol Krajskému súdu v Žiline postúpený spis na rozhodnutie o odvolaní žalovaného v druhom rade v časti výroku o trovách konania,

- 29. septembra 2016 vydal Krajský súd v Žiline uznesenie č. k. 9 Co 297/2016-175, ktorým uznesenie o trovách konania zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu,

- 14. novembra 2016 bol spis vrátený okresnému súdu, ktorý vykonal doručenie uznesenia č. k. 9 Co 297/2016-175 účastníkom konania a následne 24. novembra 2016 bol spis predložený na rozhodnutie o trovách konania vyššiemu súdnemu úradníkovi,

- 17. januára 2018 vydal okresný súd uznesenie č. k. 2 C 173/2008-209 o náhrade trov konania, ktorým žalobkyni priznal náhradu trov proti žalovanému v prvom a druhom rade v rozsahu 100 % a žalovanému v druhom rade priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %,

- 19. februára 2018 doručil elektronickým podaním právny zástupca sťažovateľa návrh na vydanie opravného uznesenia v časti výroku I uznesenia č. k. 2 C 173/2008-209,

- 1. marca 2018 vydal okresný súd opravné uznesenie o trovách konania č. k. 2 C 173/2008-220, ktorým opravil výrok I o priznaní trov konania žalobkyni proti žalovaným v prvom a druhom rade pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 % a ktoré zatiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

III.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práva alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

11. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd s o žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

16. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods.2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

18. Čo sa týka hodnotenia právnej a skutkovej zložitosti napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 2 C 173/2008, začaté podaním žaloby o neplatnosť zmluvy na Okresnom súde Dolný Kubín 22. decembra 2006 pod sp. zn. 1C 129/2006, bolo zastavené pre späťvzatie žaloby a v čase podania ústavnej sťažnosti bolo v merite veci právoplatne skončené, a to 11. februára 2016. Uznesenie o zastavení konania bolo však pre chybu okresného súdu účinne doručené až 27. januára 2016, a konanie tak ešte prebieha vo fáze týkajúcej sa rozhodovania o trovách konania. Všeobecný súd rozhoduje o trovách konania podľa vopred ustanovených zásad a podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané stranami sporu a ich právnymi zástupcami, preto ústavný súd postup pri rozhodovaní o trovách konania nepovažuje za právne zložitý. Skutkovo musí v každom prípade vychádzať len z obsahu spisu. Na základe uvedeného rozhodovanie o trovách konania zásadne nemožno považovať za postup všeobecného súdu,

ktorý by vykazoval osobitnú náročnosť. Rozhodovanie o trovách konania je rutinnou záležitosťou každodennej praxe súdov a vylučuje tým možnosť, pre ktorú by vznikol dôvod pre výrazné predĺženie napadnutého konania.

19. V konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietáhoch konania podieľa osoba, ktorá podala sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danom prípade sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní pred okresným súdom ovplyvnil jeho dĺžku tým, že o stav konania a jeho výsledok sa začal zaujímať až po šiestich, resp. siedmich rokoch, hoci ak ako žalovaný 2 urobil súhlasné prehlásenie o odstúpení od zmluvy, mohol a mal minimálne predpokladať, že táto okolnosť môže viesť žalobkyňu k späťvzatiu žaloby a následne k zastaveniu konania. Pokiaľ ide o súčasné rozhodovania o trovách konania, správaniu sa sťažovateľa nemožno pričítať podiel na stave, v akom sa vec nachádzala v čase podania sťažnosti ústavnému súdu.

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

21. Ústavný súd považuje za dôležité najskôr poukázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým ESLP rozhodol okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého sťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). Európsky súd pre ľudské práva totiž v bode 50 uvedeného rozsudku konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote. Zároveň ESLP v bode 46 uvedeného rozsudku uviedol,

že na účely čl. 35 ods. 1 dohovoru je súčasne potrebné formulovať ústavnú sťažnosť takým spôsobom, ktorý umožní ústavnému súdu preskúmať celkovú dĺžku namietaného konania.

22. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku konania pred okresným súdom v trvaní 11 rokov. Napriek tomu, že okresný súd sa po zastavení konania pre späťvzatie žaloby dopustil viacerých závažných pochybení (neuvedenie mena právneho zástupcu sťažovateľa do záhlaví zastavujúceho uznesenia z 2. septembra 2009, založenie spisu do archívu a následné doručenie tohto uznesenia až 27. januára 2016, vydávanie opravných uznesení), nemožno opomenúť ani skutočnosť, že právnomu zástupcovi (a ani sťažovateľovi) celých šesť rokov uznesenie okresného súdu nechýbalo a o výsledok konania prejavil záujem až v decembri 2015. Ústavný súd v súvislosti s možným vznikom priesťahov v konaní preto hodnotil osobitne postup okresného súdu vo fáze nasledujúcej po právoplatnom skončení konania vo veci samej. Túto však posúdil v kontexte s celkovou dĺžkou konania.

23. Ústavný súd okrem pochybení okresného súdu uvedených v bode 22 zistil po právoplatnom meritórnom skončení veci nečinnosť okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania od 24. novembra 2016, keď bol spis vrátený okresnému súdu na rozhodnutie o trovách konania odvolacím súdom, do 17. januára 2018, keď okresný súd v zmysle § 262 ods. 1 CSP vydal uznesenie č. k. 2 C/173/2008-209 o náhrade trov konania.

24. Vychádzajúc z kontextu celkových okolností prípadu je nanajvýš potrebné vytknúť okresnému súdu vážne pochybenia, ktorých sa v konaní svojou nedbanlivosťou dopustil, a namiesto toho, aby sa ich pokúsil napraviť, koná nesústredene a neefektívne i o trovách konania. Nečinnosť okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania po vrátení veci odvolacím súdom v trvaní 13 mesiacov je preto v napadnutom konaní možné hodnotiť ako priesťah takej intenzity, ktorý zakladá možnosť porušenia označených práv sťažovateľa. V čase rozhodovania ústavného súdu o prijatej sťažnosti sťažovateľa bolo v januári 2018 okresným súdom síce vydané uznesenie o náhrade trov konania, avšak vo výroku I nesprávne, v dôsledku čoho musel okresný vydať opravné uznesenie. Okresný súd tak dosiaľ nevykonal v napadnutom konaní všetky úkony, ktoré mohol, lebo po právoplatnosti uznesenia č. k. 2 C 173/2008-209 zo 17. januára 2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 2 C 173/2008-220 z 1. marca 2018, zostáva ešte rozhodnúť

o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP). Okresný súd napriek novej právnej úprave (§ 105 až § 116 CSP) pritom vyše pol roka doručuje opravné uznesenie.

25. Ústavný súd dáva do pozornosti, že podľa Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 prebieha rozhodovanie o trovách konania na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy v dvoch fázach. Najskôr sudca v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodne o nároku na náhradu trov konania a po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súdny úradník samostatným rozhodnutím. V prípade sťažovateľa okresný súd prvýkrát rozhodol o trovách konania ešte za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, t. j. v rozhodnutí o zastavení konania z 2. septembra 2009. Po podaní odvolania zo strany sťažovateľa proti rozhodnutiu o trovách konania a po zrušení tejto časti rozhodnutia uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 297/2016-175 z. 29. septembra 2016 už rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania uznesením zo 17. januára 2018 č. k. 2 C/173/2008-209 v spojení s opravným uznesením z 1. marca 2018 č. k. 2 C/173/2008-220, pričom po právoplatnosti tohto rozhodnutia musí okresný súd ešte rozhodnúť o výške náhrady trov (§ 262 ods. 2 CSP). V kontexte celkovej dĺžky konania (11 rokov) je nemysliteľné, aby rozhodovanie o trovách konania napriek jeho dvojfázovosti trvalo tak neprimerane dlho ako vo veci sťažovateľa (viac ako 2 roky).

26. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 C 173/2008 porušené boli (bod 1 výroku nálezu).

IV.

27. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

28. Ústavný súd konštatoval porušenie práv sťažovateľa, pretože posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu skončené v časti týkajúcej sa trov konania. V tejto súvislosti je potrebné doplniť, že aktuálne ide o rozhodovanie o nároku na ich náhradu, po ktorom bude nasledovať ešte druhá fáza – rozhodovanie o výške trov. Keďže ide o rozhodnutie, ktoré vydá súdny úradník, Civilný sporový poriadok pripúšťa proti takému rozhodnutiu sťažnosť, o ktorej rozhoduje sudca. Obava z ďalšieho možného zdĺhavého budúceho postupu okresného súdu v druhej fáze rozhodovania o trovách konania (vzhľadom na nedbalý prístup okresného súdu k vybaveniu veci a jeho neefektívnu činnosť po zastavení konania i vo fáze rozhodovania o trovách konania) viedli ústavný súd k tomu, aby prikázal okresnému súdu konať vo veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 2 C 173/2008 bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

V.

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

31. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 9 000 €, ktorá podľa jeho názoru zohľadňuje roky trvajúce súdne konanie a psychickú ujmu mu tým spôsobenú.

32. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho

porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, avšak suma požadovaná sťažovateľom rozhodne nie je primeraná okolnostiam prípadu. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

33. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ktorého podstatnú časť tvorila nečinnosť okresného súdu v dôsledku jeho pochybenia, akým je založenie spisu v právoplatne neskončenom konaní do archívu, ako aj so zreteľom na fakt, že predmetom rozhodovania okresného súdu zostáva rozhodnúť o trovách konania v sume neprevyšujúcej sumu 400 €, považoval ústavný súd priznanie sumy 100 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Pri stanovení sumy primeraného finančného zadosťučinenia nebolo možné opomenúť ani správanie sťažovateľa, ktorý, ako je uvedené v bode 19 a 22 tohto nálezu, sa o stav konania začal zaujímať až po šiestich rokoch. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (ako je napr. advokát). Nielen sťažovateľ, ale aj právny zástupca sťažovateľa mal dostatočný časový priestor na to, aby si vyžiadal informáciu o stave napadnutého konania, resp. nahliadol do súdneho spisu oveľa skôr, ako tak urobil v roku 2015, teda po viac ako deviatich rokoch od nápadu veci.

VI.

34. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. Jánom Vajdom.

35. Vychádzajúc z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €, ústavný súd úhradu trov konania priznal za dva úkony

právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade § 11 ods. 3 a §13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 spolu s režijným paušálom (2 x 8,84 €) predstavuje sumu trov konania celkom 312,34 €. Za repliku k vyjadreniu okresného súdu ústavný súd náhradu trov nepriznal, keďže toto vyjadrenie neobsahovalo nijaké relevantné skutočnosti pre jeho rozhodnutie o sťažnosti.

36. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2018